

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Рев2 2612/2022
06.04.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Субић, председника већа, Зорана Хацића и Мирјане Андријашевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ... чији је пуномоћник Лазо Зубић, адвокат из ..., против туженог „DAD DRAXLMAIER AUTOMOTIVE“, д.о.о. из Зрењанина, чији је пуномоћник Александра Ковачевић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и враћања на рад, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3257/21 од 02.02.2022. године, у седници већа одржаној дана 06.04.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3257/21 од 02.02.2022. године.

ОДБИЈА СЕ, као неоснован захтев тужиле за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Зрењанину П1 387/21 од 02.09.2021. године, ставом првим изреке, поништено је као незаконито решење туженог о отказу уговора о раду број ..-19 од 13.12.2019. године и обавезан је тужени да тужилци поново понуди заснивање радног односа на неодређено време код туженог у складу са њеним преосталим радним способностима закључивањем новог уговора и пријави је на обавезно здравствено и пензијско осигурање. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужилци накнади трошкове парничног поступка у износу од 103.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 3257/21 од 02.02.2022. године, преиначена је пресуда Основног суда у Зрењанину П1 387/21 од 02.09.2021. године и одбијен је захтев тужиле за поништај као незаконитог решења туженог о отказу уговора о раду број ..-19 од 13.12.2019. године и обавезивање туженог да тужилци поново понуди заснивање радног односа на неодређено време код туженог у складу са њеним преосталим радним способностима закључивањем новог уговора о раду, уз пријаву на обавезно здравствено и пензијско осигурање и накнади трошкове парничног поступка у износу од 103.000,00 динара. Ставом другим изреке, обавезана је тужилца да туженом накнади трошкове целог поступка у износу од 157.500,00 динара. Ставом

трећим изреке, одбијен је захтев тужиле за накнаду трошкова састава одговора на жалбу у износу од 16.500,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилца је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаби парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 8. ЗПП и члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку у смислу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. ЗПП („Сл. гласник РС“, бр.72/11...18/20), па је утврдио да ревизија није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је била у радном односу код туженог од 29.01.2018. године до 13.12.2019. године, прво на одређено време а од 18.11.2019 на неодређено време. Након заснивања радног односа на неодређено време тужилца је туженом 05.12.2019. године доставила решење НСЗ – Филијале Зрењанина од 27.09.2019. године, са захтевом да ради на лакшем радном месту, јер је наведеним решењем тужилци утврђен први степен тешкоћа и препрека у раду, а према ком решењу тужилца није способна за тежак физички рад, рад ноћу и нормирани рад. Тужени је по пријему решења тужилцу привремено, без доношења решења, преместио да обавља послове који нису систематизовани и који нису подразумевали остварење норме и рад ноћу, а који су обављале запослене по повратку са породилског одсуства и одсуства са рада ради неге детета. Систематизовани послови код туженог који нису подразумевали рад ноћу и нису били нормирани према извештају за децембар 2019. године били су попуњени, јер је тужени предвидео да је потребно 3 извршиоца на пословима радника ..., од ког броја 2 извршиоца су били запослени, особе са инвалидитетом, док је за обављање послова ... било потребно укупно 12 извршилаца у 3 организационе јединице, а од ког броја 9 извршилаца су били запослени – особе са инвалидитетом. Решењем о отказу Уговора о раду од 13.12.2019. године, тужилци је као запосленој на пословима радника ... отказан Уговор о раду од 18.11.2019. године, уз позив на одредбе члана 102. став 2. и члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, као вишку запослених, а због немогућности туженог као послодавца да тужилци обезбеди обављање послова према њеним радним способностима. У образложењу оспореног решења наведено је да тужени тужилци не може да обезбеди обављање одговарајућих послова према њеној радној способности, да се она због тога сматра вишком запослених, те да јој се отказује уговор о раду.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је усвојио тужбени захтев јер је закључио да нису испуњени законом предвиђени услови за отказ уговора о раду од стране туженог предвиђени у члану 179. став 5. тачка 1. Закона о раду, из разлога што тужени, у току поступка није доказао да су постојале технолошке, организационе и економске промене, да је оспорено решење незаконито, те је суд обавезао туженог да тужилцу врати на рад, односно поново понуди заснивање радног односа на неодређено време у складу са њеном преосталом радном способношћу.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за поништај оспореног решења и обавезивање туженог да тужилци понуди поново заснивање радног односа на неодређено време код туженог у складу са њеном преосталом радном способношћу закључивањем новог уговора о раду уз пријаву на обавезно пензијско и здравствено осигурање, са образложењем да престанак потребе за радом тужилце на пословима радника ..., а који су подразумевали рад ноћу и остварење норме, није био условљен евентуалним технолошким, организационим и економским променама, како то погрешно закључује првостепени суд, већ чињеницом да тужени у односу на утврђени статус тужилце као особе са инвалидитетом, која има право на запошљавање под општим условима уз одређена ограничења, није имао могућности да у складу са утврђеном радном способношћу према решењу НЗС тужилци обезбеди обављање одговарајућих послова.

По оцени Врховног касационог суда ревизија тужилце није основана, јер је другостепени суд правилно применио материјално право када је преиначио првостепену пресуду и одбио, као неоснован њен захтев.

Одредбом члана 80. став 1. и 3. Закона о раду („Сл. гласник РС“, бр.24/05...13/17), прописано је да запослени има право на безбедност и заштиту живота и здравља на раду у складу са законом и да је запослени дужан да обавести послодавца о свакој врсти потенцијалне опасности која би могла да утиче на безбедност и здравље на раду. Одредбом члана 81. став 2. истог Закона прописано је да запослени са здравственим сметњама утврђеним од стране надлежног здравственог органа у складу са законом не може да обавља послове који би изазвали погоршање његовог здравственог стања или последице опасне за његову околину.

Одредбом члана 101. Закона о раду, регулисана је заштита особа са инвалидитетом и запосленог са здравственим сметњама: запосленом – особи са инвалидитетом и запосленом из члана 81. став 2. Закона о раду, послодавац је дужан да обезбеди обављање послова према радној способности, у складу са законом.

Одредбом члана 4. став 2. тачка 6. Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом („Сл. гласник РС“, бр.36/09 и 32/13), прописано је да, статус особе са инвалидитетом има лице коме се у складу са овим законом процени радна способност сагласно којој има могућност запослења или одржавања запослења, односно радног ангажовања. Одредбом члана 22. овог Закона прописано је да се особе са инвалидитетом запошљавају под општим или под посебним условима док је одредбом члана 23. став 1. прописано да се запошљавањем особа са инвалидитетом под општим условима сматра запошљавање код послодавца без прилагођавања послова радног места или послова и радног места, а ставом 3. да се под прилагођавањем послова подразумева прилагођавање радног процеса и радних задатака.

Такође, по налажењу Врховног касационог суда оспорено решење о отказу уговора о раду тужилци је законито, с обзиром да је решењем Националне службе за запошљавање од 27.09.2019. године, тужилци утврђен први степен тешкоћа и препрека

у раду, да није способна за тежак физички рад, рад ноћу и нормиран рад, па како тужени није у могућности да тужиљи као особи са инвалидитетом обезбеди послове који одговарају њеним радним способностима, она улази у статус технолошког вишка у смислу члана 102. став 2 Закона о раду, па је правилно тужени донео оспорено решењем с позивом на одредбу 102. став 2. и члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду и отказао уговор о раду тужиљи као вишку запослених, а због чега не постоји ни правни основ по ком би се конституисала обавеза туженог да тужиљу врати на рад.

Неосновани су наводи у ревизији тужиље да тужени као послодавац није исцрпео све могућности радног ангажовања лица са инвалидитетом, да иако је имао систематизована радна места на коме су радили инвалиди рада, да су постојала радна места на којима би тужиља могла радити, и то као радник Такви систематизовани послови су попуњени потребним бројем извршилаца, а с обзиром на утврђен статус тужиље, статус особе са инвалидитетом која се запошљава под општим условима, тужени није имао ни законску обавезу да сагласно цитираној одредби члана 23. став 1. Закона о професионалној рехабилитацији и запошљавању особа са инвалидитетом, прилагођава систематизоване послове (у погледу радних процеса и радних задатака) тужиљи и њеној преосталој радној способности.

Супротно наводима ревизије тужиље, другостепени суд је правилно применио материјално право, када је закључио да је решење о отказу уговора о раду правилно и законито.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП, одлучио као у ставу првом изреке.

Захтев тужиље за накнаду трошкова ревизијског поступка – састава ревизије је неоснован, будући да тужиља у овом поступку није успела, у смислу члана 165. став 1 ЗПП.

**Председник већа-судија
Весна Субић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић